

N:o 8.

Ank. till Riksd. Kansli den 2 April 1880, kl. 2 e. m.

*Första Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 4,
i anledning af väckt förslag om ändring i Kongl. Kungörelsen den 24 Maj 1878 angående öfverlåtelse af åbo-
och skatterätt till under bruk skatteköpta hemman.*

I motion N:o 15 har Herr C. Fr. Wærn föreslagit att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse anhålla, att den i Kongl. Kungörelsen den 24 Maj 1878 angående öfverlåtelse af åbo- och skatterätt till under bruk skatteköpta hemman förekommande bestämmelsen, att åborätten för att kunna öfverlåtas skall vara lagligen befastad, måtte upphävas och i dess ställe förordnas, att Konungens Befallningshafvande vid skeende anmälning om gjord öfverlåtelse skall i derom utfärdad kungörelse förelägga den eller dem, som anse sig hafva bättre rätt till besittning af ifrågavarande hemman, att inom natt och år instämma åboen, som gjort öfverlåtelsen, och sin talan derefter fullfölja, vid påföljd att öfverlåtelsen, utan afseende på senare instämd talan, blifver bestående.

Såsom hufvudsakligt skäl för detta sitt förslag har motionären anført, att, då nya åboar å under bruk skatteköpta hemman icke blifvit af någon embetsmyndighet antagna eller ens hos någon sådan anmälda, utan besittningen berott på öfverenskommelse med en afgående åbo eller vid dödsfall med eller mellan hans arfvingar, någon lagligen befastad åborätt till dylikt hemman numera icke finnes.

Utskottet, som lika med motionären anser det af honom anmärkta förhållandet hindra tillämpningen af Kongl. Kungörelsen den 24 Maj 1878, hvarigenom dess nyttiga syfte förfelas, har ansett sig böra i främsta

rummet undersöka, huruvida det af motionären föreslagna sätt till förekommande af att icke genom oberättigad innehafvares öfverlåtelse af åborätten till bruksegaren tredje mans rätt skulle kunna förnärmast är det ändamålsenligaste, eller om icke enklare skulle vara att åt Konungens Befallningshafvande, till hvars handläggning frågor om öfverlåtelse af åborätt å kronohemman, enligt Kongl. Brevvet den 5 Februari 1808 och Kongl. Kungörelsen den 8 Maj 1863, höra, uppdraga att vid, enligt Kongl. Kungörelsen den 24 Maj 1878, skeende anmälan om öfverlåtelse af åborätt till under bruk skatteköpt hemman tillse, huruvida öfverlåtaren är rätter åbo eller ej. Utskottet har dock dervid kommit till erfarenhet om, att icke blott vid inträffad åboledighet å dylikt hemman det händt, att framställning blifvit gjord hos Konungens Befallningshafvande om vidtagande af åtgärder enligt Kongl. Kammarkollegii kungörelse den 29 Februari 1808 för antagande af ny åbo, men sådan framställning blifvit afslagen, emedan Konungens Befallningshafvande funnit sig icke ega att med sådan fråga taga befattning, utan ock att, på gjord underdånig anhållan om Kongl. Maj:ts nådiga fastställelse å åborätt till ett under bruk skatteköpt hemman, Kongl. Maj:t genom nådig resolution den 1 Juli 1873 förklarar denna anhållan icke kunna till någon åtgärd föranleda, emedan frågor om besittningsrätt till skattejord icke tillhörde administrativ myndighets pröfning.

Vid detta förhållande anser Utskottet det af motionären föreslagna sätt till den öfverklagade olägenhetens afhjelpande vara det enda möjliga, och har ej heller mot dess lämplighet någon anmärkning att göra, men kan dock ej tillstyrka Riksdagen bifall till det framställda förslaget i den form, som det af motionären erhållit.

Sedan genom Kongl. Förordningen den 11 December 1766 blifvit stadgadt, att, derest bruk, till hvars hjälp kronohemman blifvit från kronan inlösta, skulle nedläggas, så komma skatterättigheterna å dessa hemman att tillfalla kronan, har nemligen staten en eventuel rätt till dessa hemman, af hvilken rätt Kongl. Kungörelsen den 24 Maj 1878 innefattar en afsägelse, hvarför ock Kongl. Maj:t före kungörelsens utfärdande genom nådig proposition den 1 Februari 1878 dertill begärde Riksdagens medgifvande. Och det synes derföre Utskottet, att då en ändring i de år 1878 af Konung och Riksdag beslutade vilkor för afhändande af statens nämnda eventuella rätt nu ifrågasättes, så bör ock på samma sätt som då förfaras. Utskottet hemställer derföre,

att Riksdagen ville för sin del besluta och hos Kongl. Maj:t anhålla om nådigt bifall till den förändring i Kongl. Maj:ts Kungörelse den 24 Maj 1878 angående

öfverlåtelse af åbo- och skatterätt till under bruk skatteköpta hemman, att deruti förekommande bestämelse, att åborätten för att kunna öfverlåtas skall vara lagligen befastad, måtte upphävas och i dess ställe förordnas, att Konungens Befallningshafvande vid skeende annälning om gjord öfverlåtelse skall i derom utfärdad kungörelse förelägga den eller dem, som anse sig hafva bättre rätt till besittning af ifrågavarande hemman, att inom natt och år instämma åboen, som gjort öfverlåtelsen, och sin talan derefter fullfölja, vid påföljd att öfverlåtelsen, utan afseende på senare instämnd talan, blifver beståndande.

Stockholm den 2 April 1880. ·

På Utskottets vägnar:

C. F. R. WÆRN.
